

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 maja 2019 r. – Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że G. S. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) R. S. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 października 2018 r.

W uzasadnieniu decyzji ZUS podniósł, że z dokumentów zaewidencjonowanych w systemie informatycznym ZUS wynika, że płatnik składek R. S. (1) 6 listopada 2018 r. zgłosił G. S. (1) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownika od 1 października 2018 r. Ponadto zostały złożone za G. S. (1) imienne raporty miesięczne o należnych składkach od października 2018 r. do lutego 2019 r., w których płatnik składek wykazał 1/2 wymiaru czasu pracy i miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za październik 2018 r. w wysokości 1050,00 zł, za listopad 2018 r. w wysokości 490,00 zł oraz od grudnia 2018 roku do lutego 2019 r. w wysokości 0,00 zł. Z przekazanych raportów o przerwach w opłacaniu składek wynika, że G. S. (1) stała się niezdolna do pracy z powodu choroby od 15 listopada 2018 r.

Płatnik składek R. S. (1) złożył wyjaśnienia w sprawie oraz przekazał dokumenty związane z zatrudnieniem G. S. (1) takie jak: umowa o pracę, aneks do umowy o pracę, zakres obowiązków pracownika, orzeczenie lekarskie, kartę szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, listy płac za październik i listopad 2018 r., świadectwo G. S. (1) z poprzedniej pracy, dokumentację finansową firmy za 2017 i 2018 r. oraz certyfikaty i dyplomy ukończenia przez G. S. (1) odpowiednich kursów poświadczających jej kwalifikacje do pełnienia powierzonych obowiązków u płatnika składek.

W pisemnym oświadczeniu R. S. (1) wyjaśnił, że przedmiotem prowadzonej przez niego działalności gospodarczej do 30 września 2018 r. były usługi taxi, a od 1 października 2018 r. usługi biura księgowego. Z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, że siedzibą prowadzonej przez R. S. (1) działalności jest Ł. ul. (...).

R. S. (1) wskazał, że G. S. (1) została zatrudniona na stanowisku księgowej prowadzącej (...), w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu. Podkreślił, że stanowisko, na które została zatrudniona G. S. (1) jest powiązane z przedmiotem prowadzonej działalności, a G. S. (1) posiada kwalifikacje do wykonywania pracy na stanowisku księgowej.

Z wyjaśnień R. S. (1) wynika, że G. S. (1) świadczyła pracę w siedzibie firmy, 20 godzin w tygodniu. Do obowiązków G. S. (1) należało przyjmowanie dokumentów od usługobiorców, wprowadzanie do systemu księgowego faktur oraz wszelkiego rodzaju sprawy kadrowe. W związku z wykonywanymi czynnościami G. S. (1) została upoważniona do podpisywania dokumentacji firmowej. R. S. (1) wskazał dodatkowo, że nie było naboru na stanowisko. R. S. (1) nie wyjaśnił w jaki sposób przekazywane było wynagrodzenie za pracę - przedłożył listy płac za październik i listopad 2018 r. opatrzone imieniem i nazwiskiem G. S. (1).

R. S. (1) wyjaśnił również, że przyczyną zatrudnienia G. S. (1) była posiadana przez nią wiedza i znajomość programów księgowych oraz doświadczenie zawodowe i ukończone kursy.

Z wyjaśnień R. S. (1) wynika ponadto, że nie zatrudniał nikogo innego na podobnym stanowisku, ani w zastępstwie G. S. (1) - podczas jej nieobecności. Jak wskazał, wszystkie czynności podczas nieobecności G. S. (1) wykonuje sam. Wskazał również, że G. S. (1) jest w stosunku do niego osobą obcą. Pan R. S. (1) wyjaśnił, że G. S. (1) jest jego "byłą" żoną (ustanie związku małżeńskiego nastąpiło w 2011 roku).

W toku postępowania ubezpieczona G. S. (1) złożyła pisemne wyjaśnienia w sprawie. G. S. (1) wyjaśniła, że została zatrudniona w firmie (...) w niepełnym wymiarze czasu pracy (1/2 etatu) na stanowisku księgowej prowadzącej, a swoją pracę wykonywała w siedzibie firmy. Wyjaśniła również, że nie dojeżdżała do pracy. Poinformowała, że do jej obowiązków należało przygotowanie dokumentów do księgowania, wystawianie faktur, wprowadzenie dokumentów

do systemu komputerowego (obsługa programu Symfonia, (...) pro) i sporządzanie deklaracji ZUS (obsługa programu Płatnik). Wyjaśniła dodatkowo, że swoją pracę wykonywała samodzielnie przy współdziale właściciela.

Poinformowała, że nie uczestniczyła w procesie rekrutacji - dostała ofertę pracy. G. S. (1) wskazała, że ma odpowiednie kwalifikacje do wykonywania pracy na wskazanym stanowisku, gdyż posiada ponad 30 letnie doświadczenie oraz ukończone kursy z zakresu księgowości. Ponadto G. S. (1) poinformowała o tym, że była upoważniona do podpisywania dokumentacji firmowej oraz że jest osobą obcą w stosunku do właściciela (małżeństwo ustało w 2011 roku).

Biorąc powyższe pod uwagę Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że w przedmiotowej sprawie świadczenie pracy w ramach umowy o pracę nie miało miejsca, a zgodnym zamiarem i wolą stron, zawartej umowy, było jedynie nadanie jej nazwy "umowa o pracę". Sporządzone zaś dokumenty związane ze stosunkiem pracy miały tę formę umowy uzasadniać. Świadczy o tym zgromadzona w sprawie dokumentacja, jak również złożone wyjaśnienia. Przedłożone w toku postępowania faktury nie stanowią w ocenie Oddziału dowodu na faktyczne wykonywanie pracy przez G. S. (1) w ramach stosunku pracy.

Oddział ustalił, że G. S. (1) do 30 września 2018 r. prowadziła działalność gospodarczą w zakresie działalności rachunkowo - księgowej i doradztwa podatkowego. Adres siedziba prowadzonej przez G. S. (1) działalności gospodarczej jest taki sam jak adres siedziby działalności prowadzonej przez R. S. (1) oraz miejsce zamieszkania G. S. (1). Również nazwa firmy jest taka sama tj. (...).

Z zapisów zarejestrowanych w systemie informatycznym ZUS wynika, że G. S. (1) od dnia 21 marca 2017 r. wyrejestrowała się z ubezpieczeń społecznych jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą w związku z nabyciem statusu emeryta i zgłosiła z tego tytułu wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego. Od dnia 1 października 2018 r. G. S. (1) zawiesiła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej i od tego dnia została zgłoszona jako pracownik przez R. S. (1) (zgłoszenie przekazane po obowiązującym terminie tj. 6 listopada 2018 r.), a od 15 listopada 2018 r. stała się niezdolna do pracy z powodu choroby.

Jako dowód wykonywania pracy przez G. S. (1) R. S. (1) przedłożył faktury wystawione za usługi biurowo - księgowo. Oddział ustalił, że większość nabywców wskazanych na fakturach, wskazywała firmę (...) jako biuro rachunkowe obsługujące ich firmy jeszcze przed jej zgłoszeniem w charakterze pracownika przez Pana R. S. (1) (np. firma (...)). Świadczy to o tym, że współpraca z tymi firmami została nawiązana w ramach prowadzonej przez G. S. (1) działalności gospodarczej.

W świetle powyższego Oddział stwierdził, że jedynym celem zawarcia umowy o pracę było uzyskanie przez G. S. (1) pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych, w tym do ubezpieczenia chorobowego i świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, bez jednoczesnego zamiaru realizowania praw i obowiązków pracowniczych.

Do nawiązania stosunku pracy niezbędnymi są zgodne oświadczenia woli obu stron, jednak okoliczność ta nie przesądza jeszcze o faktycznym zatrudnieniu pracownika, gdyż istotne jest czy praca była rzeczywiście wykonywana, a w zgromadzonym materiale brak jest wiarygodnych dowodów potwierdzających rzeczywiste wykonywanie pracy przez G. S. (1). Zdaniem Oddziału w przedmiotowej sprawie świadczenie pracy nie miało miejsca pomimo zawarcia umowy o pracę. Oznacza to, że umowa o pracę została zawarta dla pozor, a zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych miało charakter fikcyjny w rozumieniu art. 83 § 1 Kodeksu cywilnego w związku z art. 300 Kodeksu pracy.

/ decyzja k. 119 -122 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 6 czerwca 2019 r. wniosła G. S. (1) wnosząc o jej zmianę i ustalenie, iż podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu z tytułu zatrudnienia jako pracownik u płatnika składek (...) R. S. (1) od dnia 1 października 2018 r. i przyznanie prawa do zasiłku chorobowego za okres 28.02.2019 do 29.04.2019 r. W uzasadnieniu swego stanowiska podniosła iż w okresie zatrudnienia pracę na rzecz wskazanego podmiotu faktycznie wykonywała.

/ odwołanie k. 3-5 /

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc argumentację tożsamą jak w zaskarżonej decyzji.

/ odpowiedź na odwołanie k. 19 -20/

Na rozprawie w dniu 20 listopada 2019 r. płatnik R. S. (1) poparł odwołanie, zaś wnioskodawczyni i pełnomocnik ZUS podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska procesowe. Nadto pełnomocnik ZUS wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

/ stanowiska procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:01:39 -00:02:14/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni G. S. (1) posiada wykształcenie ekonomiczne posiada kwalifikacje do wykonywania pracy na stanowisku księgowej. Pracowała w tym charakterze 30 lat.

/ świadectwa pracy, zaświadczenia o ukończeniu kursów zezwolenie na wykonywanie czynności agenta ubezpieczeniowego, świadectwo ukończenia liceum ekonomicznego w aktach osobowych wnioskodawczyni koperta k. 30, oraz k. 91-96, zaświadczenia k.76- 81 akt ZUS, bezsporne/

Wnioskodawczyni ma uprawnienia emerytalne. Emerytura wynosi 800 zł.

/zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58. bezsporne/

Wnioskodawczyni cierpi na nowotwór złośliwy zdiagnozowany w 2015 r.

/ dokumentacja medyczna k. 14-18, dokumentacja medyczna k. 37 -40, dokumentacja medyczna k. 44 -88, zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58/

G. S. (2) od dnia 9.09.1997 r. prowadziła własną pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) ul. (...) lok. 27 której przedmiotem była działalność rachunkowo – księgowa i doradztwo podatkowe. Działalność została zwieszona z dniem 1.10.2018 r. Wnioskodawczyni wyrejestrowała się z ubezpieczeń jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od dnia 21 marca 2017 r. w związku z nabyciem statusu emeryta i zgłosiła z tego tytułu wyłączenie do ubezpieczenia zdrowotnego.

/ wypis z (...) k. 105 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58 bezsporne/

Jednocześnie w okresie od 2.08.2014 -30.04.2016 r. i od 19.06-2017 do 18.06.2018 r. wnioskodawczyni była zatrudniona początkowo na cały etat później na ¼ etatu w Kancelarii Doradcy (...). J. PPHU (...).

/ świadectwa pracy w aktach osobowych wnioskodawczyni koperta k. 30, oraz k. 91-94 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:23:58 – 00:38:20/

Przedmiotem działalności płatnika R. S. (1) pod firmą (...) jest działalność rachunkowo – księgowa i doradztwo podatkowe. Działalność w tym przedmiocie została wznowiona od dnia 1.10.2018 r. Działalność była prowadzona od 16.08.2016 przy czym była zwieszona od 1.09.2018 r.

/ wypis z (...) k. 104 i 103 akt ZUS/

Przed wznowieniem wskazanej działalności oraz równocześnie z nią od 2015 r. R. S. (2) świadczył usługi (...) początkowo pod nazwą R. S. (2) taxi potem pod firmą (...). W firmie księgowej księgował i świadczył usługi ubezpieczenia współpracował z firmą brokerską z W.. Wcześniej w okresie choroby wnioskodawczynie w 2015 r. R. S. (2) pracował w jej firmie (...) w biurze jako pracownik. W okresie wcześniejszym płatnik prowadził też firmę (...) gdzie tworzył projekty zagospodarowania rekreacyjnego niektórych gmin i wykonywał przyłącza kanalizacji wodnych do posesji.

/ bezsporne, wydruk (...) za 2018 r. od 10-12.2018 r. k. 29 , wydruk przychodów ryczałt ewidencjonowany 01-08. 2018 r. k.28 zeznania wnioskodawczynie protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:23:58 – 00:38:2 /

G. S. (1) jest byłą żoną R. S. (1). Małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 30 stycznia 2012 r.

/ odpis skrócony aktu małżeństwa k. 9/

Adres siedziba prowadzonej przez G. S. (1) działalności gospodarczej jest taki sam jak adres siedziby działalności prowadzonej przez R. S. (1) oraz miejsce zamieszkania G. S. (1).

/ bezsporne/

W dniu 1 października 2018 r. strony tj. G. S. (1) i R. S. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) nawiązały stosunek pracy zawierając pisemną umowę o pracę na czas nieokreślony od dnia 1.10.2018 r. w wymiarze 1/2 etatu tj. w wymiarze 20 godzin pracy tygodniowo, za wynagrodzeniem 1050,00 zł brutto. W ramach zawartej umowy powierzono wnioskodawczynie stanowisko: księgowej prowadzącej.

/umowa o pracę w aktach osobowych wnioskodawczynie koperta k. 30 oraz k. 99 akt ZUS/

Wnioskodawczynie legitymowała się wówczas ważnym orzeczeniem lekarskim dopuszczającym ją do pracy na wskazanym stanowisku pracy wystawionym 16.06.2017 r. ważnym do dnia 20.06.2020 r.

/orzeczenie lekarskie w aktach osobowych wnioskodawczynie koperta k. 30 oraz k. 87 akt ZUS/

Dnia 6 listopada 2018 r. płatnik składek R. S. (1) zgłosił G. S. (1) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownika od 1 października 2018 r. Próba zgłoszenia wnioskodawczynie do ubezpieczeń podjęta w dniu 4.10. 2018 r. okazała się nieskuteczna z uwagi na błąd literowy w jej imieniu.

/ bezsporne druk k. 12-13 zeznania wnioskodawczynie protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58/

Płatnik utworzył i zgromadził dokumentację pracowniczą dotyczą ubezpieczonej, w której m.in. znalazły się następujące dokumenty: umowa o pracę, aneks do umowy o pracę, zakres obowiązków pracownika, orzeczenie lekarskie, kartę szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, listy płac za październik i listopad 2018 r, świadectwo G. S. (1) z poprzedniej pracy, dokumentację finansową firmy za 2017 i 2018 r. oraz certyfikaty i dyplomy ukończenia przez G. S. (1) odpowiednich kursów poświadczających jej kwalifikacje do pełnienia powierzonych obowiązków u płatnika składek.

/ dokumentacja k. 36-82, 87-99 akt ZUS, dokumentacja w aktach osobowych wnioskodawczynie koperta k. 30/

Do obowiązków G. S. (1) w ramach zatrudnienia na stanowisku księgowej należała obsługa klientów tj. przygotowywanie dokumentów do księgowania, wystawianie faktur, wprowadzenie dokumentów do systemu komputerowego (program Symfonia. (...) pro, sporządzanie deklaracji do ZUS). Wnioskodawczyni miała umocowanie pracodawcy do wystawiania dokumentów. Wnioskodawczyni w ramach zatrudnienia robiła to samo co we własnej firmie.

/ dokumenty księgowe faktury k. 37-51 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58, pisemne wyjaśnienia wnioskodawczyni k. 102 akt ZUS/

Wnioskodawczyni zdecydowała się na zawieszenie działalności z uwagi na stan zdrowia i obawy klientów z nim związane. Klienci wyrazili zgodę na przejście do firmy (...). S. a R. S. chęć pomocy.

/zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58/

W większości przypadków klienci kontaktowali się bezpośrednio z wnioskodawczynią. Wnioskodawczyni rozwiązując umowy z klientami informowała ich, iż będzie się z nimi nadal kontaktować i obsługiwać ich jako pełnomocnik R. S. (1).

/zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58/

G. S. (1) w okresie zatrudnienia świadczyła usługi i wystawiła faktury za usługi biurowo – księgowe firmom (...) które wcześniej obsługiwała w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Ponadto obsługiwała i wystawiła faktury także innym podmiotom tj. firmom: „U zajączka Spółka Cywilna (...), S. K., (...) Sp (...), „K. „ Zakład (...).O. T. K., M. R., G. G. Usługi (...), M. K. Z., F. T. Reguła, (...) .H.U. (...) K. C., Butik W. W. P., Granda B. Shop M. S., I. B. (...), A. A. R..

/ faktury k. 37-51 akt ZUS,/

Wnioskodawczyni w ramach zatrudnienia na pół etatu miała elastyczne godziny pracy. Jeśli nie mogła pracować z uwagi na stan zdrowia jednego dnia nadrabiała to dnia kolejnego.

/zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:23:58 – 00:38:20/

G. S. (1) stała się niezdolna do pracy z powodu choroby od 15 listopada 2018 r. Była wówczas hospitalizowana z uwagi na zakrzepicę żył głębokich. Następnie niezdolność do pracy wynikała z wykrytych przerzutów nowotworu. Wcześniej wnioskodawczyni leczyła się tylko w związku z chorobą nowotworową .

/ dokumentacja medyczna k. 10 -11, koperta k. 83 akt ZUS, dokumentacja medyczna koperta k. 42 dokumentacja medyczna k. 44 -88 zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58 /

Podczas nieobecności wnioskodawczyni spowodowanej chorobą zastępował ją właściciel R. S. (1). WW. nie ma uprawnień do prowadzenia księgowości . Wszelkich czynności dokonywał w porozumieniu z wnioskodawczynią.

/zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:23:58 – 00:38:20/

Wynagrodzenie wnioskodawczyni było płatne do ręki, co kwitowała na listach płac.

/ listy płac k. 89-90 akt ZUS nadto w aktach osobowych wnioskodawczyni koperta k. 30 zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy z dnia 20 listopada 2019 r. 00:40:54 -00:43:24 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:02:14 - 00:23:58/

Za G. S. (1) zostały złożone imienne raporty miesięczne o należnych składkach od października 2018 r. do lutego 2019 r., w których płatnik składek wykazał 1/2 wymiaru czasu pracy i miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za październik 2018 r. w wysokości 1050,00 zł, za listopad 2018 r. w wysokości 490,00 zł oraz od grudnia 2018 roku do lutego 2019 r. w wysokości 0,00 zł.

/ bezsporne/

Z tytułu prowadzonej działalności R. T. osiągał następujące dochody w 2018 r.

- w styczniu 4479,30 zł, w lutym 2 479,00 , w marcu 1 784,10 zł, w kwietniu 2 681,70 zł, w maju 1895, 40 zł, w czerwcu 2960,40 zł, w lipcu 3 569,40 zł. w sierpniu 2450,00 zł.

/ ewidencja przychodów k. 28/

Z tytułu działalności prowadzonej pod firmą (...) osiągał przychody w 2018 r.: w październiku 7 536,50 zł, w listopadzie 7 923,60 zł, w grudniu 7 280,10 zł

/podsumowanie księgi przychodów i rozchodów 2018 r. k. 29/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy, których żadna ze stron nie kwestionowała a także w oparciu o zeznania G. S. (1) i R. S. (1). Sąd uznał, iż zarówno zeznania G. S. (1) i R. S. (1) są spójne, konsekwentne, logiczne i znajdują potwierdzenie w dokumentach załączonych do akt. Z zeznań tych wynika wprost czym zajmowała się wnioskodawczyni w trakcie wykonywania pracy u płatnika. Nie budzą również zastrzeżeń Sądu okoliczności jakie legły u podstaw zatrudnienia G. S. (1).

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn. zm.), obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym – podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Zgodnie z art. 9 ust. 4 w/w ustawy, osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 22, mające ustalone prawo do emerytury lub renty podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

W myśl art. 36 ust. 1 w/w ustawy, każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych.

Ustęp 2 stanowi, że obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób określonych w art. 6 ust. 1 pkt 1 (pracowników), należy do płatnika składek.

W myśl ustępu 11 w/w przepisu, każda osoba, w stosunku do której wygasł tytuł do ubezpieczeń społecznych, podlega wyrejestrowaniu z tych ubezpieczeń. Zgłoszenie wyrejestrowania płatnik składek jest zobowiązany złożyć w terminie 7 dni od daty zaistnienia tego faktu.

Zgodnie z treścią art. 17 ust. 1, składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 1 (za pracowników), obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek.

W niniejszej sprawie organ rentowy podważał skuteczność umowy o pracę zawartej między ubezpieczoną a płatnikiem składek, wskazując na jej pozorny charakter.

Należy wskazać, że organ rentowy ma prawo do badania a także kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umów o pracę, ponieważ rodzą one skutki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

Jednak w takiej sytuacji to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takiej zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78 oraz w wyroku z dnia 24 sierpnia 2010 r. I UK 74/10, w którym stwierdził, iż:

„1. Na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

2. Podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa umowę o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.” (LEX nr 653664)

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił, iż zakwestionowana przez niego umowa o pracę miała charakter pozorny, co zarzucał stronom umowy o pracę. Pełnomocnik reprezentujący ZUS nie zgłosił, w toku procesu, żadnych wniosków dowodowych, za pomocą których w sposób przekonujący wykazałby pozorność zawartej między stronami umowy.

Sąd ocenił zatem zasadność decyzji w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, który okazał się wystarczający do wydania orzeczenia.

Wskazać należy, że ingerencja sądu w kierunku przejęcia od strony inicjatywy dowodowej mogłaby się spotkać ze skutecznie podniesionym przez drugą stronę słusznym zarzutem naruszenia zasady bezstronności. Faktem jest, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wiąże się z pewnymi odrębnościami również w tej sferze, jednakże Sąd nie może zastępować działaniem z urzędu strony procesowej tym bardziej wówczas, gdy jest ona reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego- por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 marca 2013 r. III AUa 1011/12 LEX nr 1298879.

Strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał, a Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów – por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 r. I ACa 613/12 LEX nr 1294695.

Stosownie do treści art. 22 §1 kp, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany.

Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, iż umowa o pracę z dnia 1 października 2018 r. zawarta między ubezpieczoną, a płatnikiem składek, jest nieważna, bowiem została zawarta dla pozorów.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązki ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok SN z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela również pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym to SN stwierdza, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Nadto nadmienić należy, iż w niniejszej sprawie to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli, a więc, że nie miały zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych, gdyż pracownik nie podjął wykonywania pracy, a pracodawca świadczenia tego nie przyjmował. Z tych bowiem faktów organ rentowy wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 roku, I UK 269/2006, LEX nr 328015).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia,

przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) można wyczytać, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującemu zarzutów, że zawarł umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie kwestionowanej umowy realizowałby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy ubezpieczonym a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy odwołująca się osobiście świadczyła pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ubezpieczona na rzecz płatnika składek w spornym okresie wykonywała umówioną pracę. Przy wykonywaniu obowiązków była bezpośrednio podporządkowana płatnikowi składek. Zeznania stron oraz pozostały zebrany w sprawie materiał dowodowy w tym dowody z dokumentów zwłaszcza przedstawione faktury jednoznacznie wskazują, że ubezpieczona faktycznie mimo choroby nowotworowej wykonywała szereg czynności związanych z prowadzeniem księgowości i księgową obsługą klientów zgodnie z profilem działalności swojego pracodawcy, w ustalonym choć elastycznym czasie pracy, za co otrzymywała wynagrodzenie.

W sprawie niniejszej zostały stwierdzone omówione powyżej elementy świadczące o tym, iż ubezpieczona wykonywała pracę na podstawie umowy o pracę i łączył ją z płatnikiem stosunek pracy. Wnioskodawczyni w spornym okresie od 1

października 2018 r. systematycznie wystawiała dokumenty księgowe i faktury obsługiwanym klientom w tym byłym swoim klientom. Tym samym stała i osobiste wykonywanie pracy przez G. S. (1) nie budzi zastrzeżeń.

Zostało też wykazane, co również jest składnikiem stosunku pracy, podporządkowanie wnioskodawczy poleceniom pracodawcy. Ustawodawca zastrzegł w przepisie art. 22 § 1 k.p., że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy, przy czym nie zdefiniował tej cechy zatrudnienia. W literaturze przedmiotu wyinterpretowano, że kierownictwo pracodawcy przejawia się w poleceniach, podporządkowaniu organizacyjnym oraz podporządkowaniu represywnym i dystrybucywnym. Powyższe niewątpliwie miało miejsce na gruncie rozpatrywanego przypadku choć niewątpliwie wnioskodawczyni z racji posiadanych uprawnień niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej objętej profilem firmy płatnika, których ten bezspornie nie posiadał, w dużej mierze była samodzielna. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na to, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdza, że płatnik składek kierował pracą ubezpieczonej, oczekiwał od pracownika obecności w biurze zapewniającej wykonywanie przez nią obowiązków w zakresie obsługi księgowej klientów. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Zatrudnienie wnioskodawczyni było również ekonomicznie uzasadnione i oparte na rzeczywistej potrzebie pracodawcy wynikającej z warunków prowadzenia działalności. Bez istotnego udziału wnioskodawczyni działalność w ogóle nie mogłaby być wykonywaną. Przy tym nieistotnym jest iż strony zdecydowały się na zatrudnieniu wnioskodawczyni z uwagi na brak dalszej możliwości prowadzenia przez nią samodzielnie działalności gospodarczej – obawy klientów wynikające z choroby nowotworowej wnioskodawczyni. Podnieść należy, iż w związku z zawarciem umowy o pracę ryzyko zapewnienia obsługi księgowej klientów przechodziło bezpośrednio na pracodawcę R. S. (1). Wyżej wymieniony zdecydował się na to z chęci pomocy wnioskodawczyni jako byłej żonie. Dając wnioskodawczyni zatrudnienie Płatnik stał się podmiotem odpowiedzialnym za odpowiednią profesjonalną obsługę klientów przy czym dawał wnioskodawczyni możliwość dalszej pracy i utrzymania mimo choroby. Wnioskodawczyni zaś faktycznie podejmując obowiązki pracownicze stwarzała gwarancje osiągnięcia przez niego dochodów. Ryzyko zatrudnienia spoczywało na pracodawcy R. S. (1), zaś wykonując prace – obsługując klientów w warunkach podporządkowania za wynagrodzeniem – wnioskodawczyni nadal miała środki do życia. Mając na uwadze wszystko powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że strony były związane umową o pracę, gdyż sporny stosunek prawny nosił konstytutywne cechy umowy o pracę, wynikające z art. 22 § 1 k.p.

Natomiast z uzyskaniem przez G. S. (1) statusu pracownika wiązał się skutek w postaci nabycia przez nią uprawnień do świadczeń ubezpieczenia społecznego. Skutek ten nie został wywołany działaniem niezgodnym z przepisami obowiązującego prawa, ale wynika z obowiązującego systemu prawnego. W ocenie Sądu, z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż umowa o pracę zawarta przez płatnika z G. S. (1) była realizowana. G. S. (1) wykonywała pracę na podstawie umowy o pracę, a R. S. (1) pracę przyjmował. Podkreślić należy, że z żadnego z dowodów nie wynika, że zamiarem G. S. (1) nie było świadczenie pracy, a jedynie stworzenie pozorów jej wykonywania, w celu uzyskania w przyszłości świadczeń z ubezpieczenia społecznego w postaci zasiłku chorobowego. Fakt, że G. S. (1) wkrótce po rozpoczęciu pracy od dnia 15 listopada 2018 r. stała się niezdolna z powodu choroby do jej wykonywania - sam w sobie nie może stanowić podstawy uznania zatrudnienia za pozorne, jeżeli umowa o pracę jest faktycznie realizowana, a tak było w rozpatrywanej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

J.L.